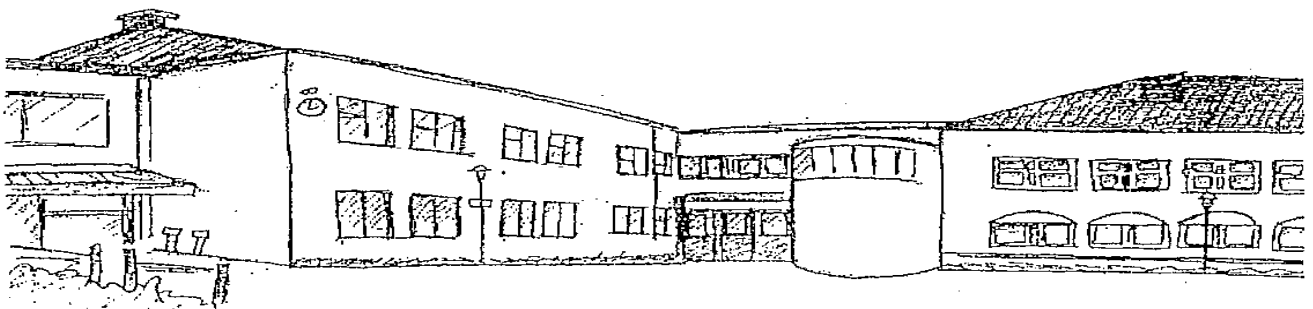

ÄMNESVAL

LYCEIPARKENS SKOLA

För läsåren 2025–2027

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

VALFRIA TIMMAR KONST- OCH FÄRDIGHETSÄMNER ÅK 8 OCH ÅK 9.....	4
Bildkonst, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9.....	4
Musik, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9.....	4
Gymnastik, konst- och färdighetsämne åk 8 och åk 9.....	4
Huslig ekonomi, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9.....	5
Teknisk slöjd, konst och färdighetsämne, åk 8 och åk 9.....	6
Textilslöjd, konst och färdighetsämne åk 8 och åk 9.....	7
VALFRIA ÄMNER ÅK 8 OCH ÅK 9.....	8
Främmande språk.....	8
Tyska åk 8 och åk 9.....	8
Franska åk 8 och åk 9.....	8
Spanska åk 8 och åk 9.....	9
Ung företagsamhet åk 8 och åk 9.....	9
Valfri huslig ekonomi åk 8 och åk 9.....	10
Valfri Metallslöjd.....	11
Valfri textilslöjd åk 8 och åk 9.....	12
Valfri gymnastik åk 8 och åk 9.....	12
Valfri bildkonst åk 8 och åk 9.....	12
VALFRIA ÄMNER, KORTKURS, ÅK 8.....	13
Kompisutbildning, kortkurs åk 8 eller åk 9.....	13
Etologi (djurens beteende), kortkurs, åk 8.....	14
Tecken som stöd, åk 8.....	14
Textilslöjd, kortkurs, åk 8.....	14
Fritt skapande bildkonst, kortkurs åk 8.....	15
Huslig ekonomi: Medvetna mellanmål och vardagsrätter, kortkurs åk 8.....	15
Gymnastik: Bollspel och styrka (inomhus), kortkurs, åk 8.....	15
VALFRIA ÄMNER, KORTKURS ÅK 9.....	16
Kompisutbildning, kortkurs åk 8 eller åk 9.....	16
UppTek, kortkurs åk 9.....	17
Creative English, kortkurs åk 9.....	17
Jorden runt, kortkurs åk 9.....	17
Träslöjd, kortkurs åk 9.....	18
Fritt skapande bildkonst, kortkurs åk 9.....	18
Huslig ekonomi: Flytta hemifrån, kortkurs åk 9.....	18
Gymnastik: Spela och träna (utomhus), kortkurs åk 9.....	19

LÄS FÖRST DETTA INNAN NI FYLLER I VALSBLANKETTEN

Detta häfte innehåller en kort presentation av skolans valfria ämnen. Veckotimantalet för de valfria ämnena är i åk 8 fem och i åk 9 fem. **Valet görs på skild valblankett och valet du gör är bindande.**

Vad eleverna väljer på årskurs 7:

1. Ett **långt** val i ett **konst- och färdighetsämne** = läses 2 veckotimmar i åk 8 samt 2 veckotimmar i åk 9 (90 min lektion en gång i veckan).

Timmarna i valfria konst- och färdighetsämnena är en del av den undervisning som ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i årskurs 7 och 8 (musik, bildkonst, huslig ekonomi, slöjd och gymnastik). Eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne på avgångsbetyget, som innefattar både den gemensamma lärokursen och den valfria lärokursen i ämnet, dvs inget separat vitsord ges för det valfria konst och färdighetsämnet.

2. Ett **långt** val i **valfria ämnen** = läses 2 veckotimmar i åk 8 samt 2 veckotimmar i åk 9 (90 min lektioner en gång i veckan).

Ämnet bedöms med vitsord.

Om önskas att siffervitsord inte antecknas för ett **valfritt B2-språk** på avgångsbetyget, kan elevens vårdnadshavare skriftligen anhålla om att vitsordet utelämnas och i stället antecknas "godkänd."

3. En **kortkurs** i valfria ämnen = 1 veckotimme i åk 8 (75 min lektioner i tre perioder). Kursen bedöms med godkänd eller underkänd.
4. En **kortkurs** i valfria ämnen = 1 veckotimme i åk 9 (75 min lektioner i tre perioder). Kursen bedöms med godkänd eller underkänd.

För ytterligare information kontakta elevhandledare Susanne Salminen eller Linda Blomander.

VALFRIA TIMMAR KONST- OCH FÄRDIGHETSÄMNER ÅK 8 OCH ÅK 9

Bildkonst, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9

Mål: I ämnet bildkonst får du utlopp för din kreativitet och fantasi i en trygg miljö.

Bildkonst som tillvalsämne ger dig möjlighet att fördjupa dina visuella kunskaper och färdigheter utgående från ditt eget intresse. Du får ägna längre tid åt olika tekniker och utveckla ditt eget visuella uttryck. I årskurs 9 ligger tyngdpunkten på din egna bildkultur och du ges möjlighet att själv skapa och välja bland olika material, tekniker och stilar som du är intresserad av att fördjupa ditt kunnande i. Möjlighet att göra större valbara projekt finns.

Innehåll kan vara bl.a.:

- teckning med olika slags pennor: croquis, olika skuggningstekniker, illustration
- olika måleritekniker med bl.a. akvarell, akryl
- grafik: linoleumtryck eller tygtryck
- Formgivning, tredimensionellt arbete med olika material
- kombinationer av traditionella och digitala tekniker
- Konsthistoria: bekanta dig med konstverk, konstnärer och kulturer från olika tider och länder. (ev. besök till museum)
- Samtidskonst

Musik, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9

Mål Vi spelar hela låtar som ett band (musikgrupp). Vi övar att lyssna till och stödja varandra i gruppen. Gruppen väljer själv en repertoar och utvecklar sina musikaliska färdigheter med den. Vi lär oss också om andra kulturers musik samt om konstmusik.

Innehåll

- att spela i band
- musik i olika stilar och från olika tidsepoker
- möjlighet att fördjupa sig i spel på gitarr, bas, trummor och piano
- stämsång, att harmonisera med rösten
- analytiskt lyssnande och utvecklande av elevens musikaliska vokabulär
- projekt i form av uppträdanden vid skolans tillställningar

Gymnastik, konst- och färdighetsämne åk 8 och åk 9

Mål I årskurserna 7–9 ligger tyngdpunkten i undervisningen på att mångsidigt tillämpa grundläggande färdigheter och träna fysiska egenskaper med hjälp av olika gymnastikformer och idrottsgrenar. Det är särskilt viktigt att eleverna

stärker sin positiva självbild och accepterar sin kropp som förändras. Undervisningen ska stödja elevernas välbefinnande, utveckling mot självständighet och delaktighet samt uppmuntra eleverna att på eget initiativ delta i motionsaktiviteter som främjar hälsan. Eleverna deltar enligt sin utvecklingsnivå i de olika delområdena samt tar ansvar för sin egen och gruppens aktivitet.

Innehåll Gymnastikens innehåll genomförs genom trygg och mångsidig undervisning i olika lärmiljöer inomhus och utomhus med betoning på elevernas delaktighet. I undervisningen beaktas på ett ändamålsenligt sätt årtiderna, de lokala förhållandena samt de möjligheter som skolan och omgivningen erbjuder. I undervisningen betonas arbetssätt som främjar fysisk aktivitet och gemenskap, uppmuntrande växelverkan och att hjälpa andra samt att verksamheten är trygg både psykiskt och fysiskt. Utnyttjandet av motionsteknologi stödjer målen för gymnastikundervisningen. Det är viktigt att främja säkert trafikbeteende, när man förflyttar sig till idrottsplatser utanför skolan.

Huslig ekonomi, konst- och färdighetsämne, åk 8 och åk 9

Mål I huslig ekonomi utvecklar eleven sin vardagskompetens på ett mångsidigt sätt. I undervisningen betonas det praktiska, men även teoripass samt skriftliga inlärningsarbeten ingår.

Undervisningen strävar till att fördjupa intresset för huslig ekonomi genom att

- genom praktisk matlagning och bakning övar vi på att använda ändamålsenliga och trygga arbetsmetoder samt hygien
- träna basfärdigheter som behövs för att sköta det egna hemmet
- bli klimatmedveten i köket och i hemmet
- reflektera över hemmets behov och resurser
- få färdigheter för att kunna handla som en medveten konsument
- bli medveten om den finländska matkulturen
- få en inblick i internationell matkultur och mångkulturalism
- söka och utnyttja information inom huslig ekonomi
- förstå betydelsen av goda seder, vett och etikett

Huslig ekonomi, konst och färdighetsämne, åk 8:

Innehåll teori och praktiskt arbete:

- repetition och övning av basfärdigheter och –kunskaper från åk 7
- säsongsmatlagning
- vardagsmat och bakning
- finländsk matkultur
- nordisk matkultur
- specialdieter

Huslig ekonomi, konst och färdighetsämne, åk 9:

Innehåll teori och praktiskt arbete:

- öva trygga arbetsmetoder samt hygien genom praktiskt arbete
- övning i självständigt arbete, tidshantering och ansvar
- klimatsmart vardagsmat
- internationell matkultur
- konsumentkunskap
- hållbar livsstil

Teknisk slöjd, konst och färdighetsämne, åk 8 och åk 9

Kursen är en kombination av långt tillval i trä- och metallslöjd.

Mål Eleven får fördjupa sitt kunnande om tekniker, verktyg och material inom trä- och metallbearbetning. Eleven får repetera och bekanta sig med både gamla tekniker med traditionella verktyg och moderna tekniker och metoder. Därtill ges möjligheter att utforska övriga tekniker och arbetssätt som intresserar. Målet är att eleven ska lära sig att uppskatta noggrannheten och tålmodet som krävs för ett välgjort arbete. Kraven är högre än vid grundkursen på 7:an och det förväntas att eleverna också har ett genuint eget intresse för att lära sig mera inom trä- och metallslöjd och att de engagerar sig.

Innehåll

- Repetition av maskin-, verktygs-, och materiallära
- Arbetarskydd
- Teknisk ritning och planering
- Våra finska träslag (teori)
- Maskinell träbearbetning
- Användbara fogningstekniker (från grundläggande till avancerade)
- Snideri och karvsnitt
- Olika träsvarvningstekniker
- Olika former av heta arbeten:
- De olika typerna av svetsning, deras för- och nackdelar samt användningsområden (gas, Mig-, Tig-, båg- och punktsvetsning)
- Smide
- Metallsvavning, borring, gängning
- Kantbockning, valsning, rörböjning
- Avkapning
- Eventuellt prov i verktygs-, maskin och materiallära
- Kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbetsområden. En del av kursens innehåll går således igenom gemensamt, en del enskilt med varje elev.
- Innehållet formas delvis av eleverna själva utgående från deras egna intressen.
- Slöjdprocessen dokumenteras från början till slut så att alla skeden synliggörs. Detta innefattar idé, skiss, beskrivning av arbetsprocess, tillverkande och färdigställande av slöjdprodukten och till sist egen

utvärdering av helheten. Dokumentationen görs med hjälp av bilder, ritningar samt beskrivande text och sparas i en personlig elektronisk slöjdmapp.

Textilslöjd, konst och färdighetsämne åk 8 och åk 9

Mål Målet för undervisningen i textilslöjd är framför allt att hos eleven väcka ett livslångt intresse för allt som har med hantverk att göra. Under kurserna fördjupas elevens kunskaper inom området och eleven ges i mån av möjlighet tillfälle att jobba med material och tekniker som intresserar. Kursen omfattar två veckotimmar.

Innehåll

- Kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbeten
- innehållet formas utgående från elevernas egna intressen
- eleven får bekanta sig med olika former av planering och planeringsprocesser och tillämpa dem för det egna arbetet
- de tekniker och arbeten som utförs under kursen kan kombineras med arbeten som planeras i den tekniska slöjden
- slöjdprocessen dokumenteras i form av arbetsbeskrivningar, beskrivning av arbetsprocessen och egen utvärdering. Dokumentationen görs elektroniskt eller i pappersform med hjälp av fotografier, ritningar, text med mera, beroende på vad som är ändamålsenligt för uppgiften.

VALFRIA ÄMNER ÅK 8 OCH ÅK 9

Främmande språk

Att kunna språk är en rikedom. Att lära sig nya språk hjälper dig att lära dig ännu flera språk samt att förstå ditt eget modersmål ännu bättre. Du lär känna och respektera andra kulturer och du har nytta av språkkunnighet då du reser utomlands. Din världsbild utvidgas och du har lättare att skapa kontakter med andra människor från andra kulturer om du kan just deras språk. Ifall du ämnar arbeta utanför det egna landets gränser i framtiden har du garanterat nytta av att kunna sköta samtalspratet på ifrågavarande lands språk. Sist men inte minst blir du allmänbildad på kuppen!

Tyska åk 8 och åk 9

Mål Målet för undervisningen är att du uppmuntras till att våga kommunicera i de allra vanligaste situationerna. Kommunikativa övningar stödjer denna utveckling. Du bör också efter avslutad lärokurs förstå innehållet i text och tal om vardagsliv. Ett annat delmål är att väcka ditt intresse för den kulturella mångfalden i skolan och den omgivande världen. Vi använder oss av omväxlande arbetsmetoder för att motivera och engagera alla, oberoende av vilken inlärningsstil man har. Språkstudier skall ses som en del av ett livslångt lärande och utgår ifrån att du är motiverad och intresserad dig för språket även utanför skolan.

Tyska, åk 8

Innehåll Vardagsuttryck, dvs. att kunna berätta om sig själv och sina fritidsintressen, att hälsa och byta artighetsfraser med varandra. Enkla uppköp och restaurangbesök. Kulturkännedom: Tyskland.
Strukturer: presens, substantivets bestämda/obestämda artiklar, räkneord och akkusativ.

Tyska, åk 9

Innehåll Att planera resor, beställa biljetter, kunna ge och förstå vägbeskrivningar samt kunna diskutera väder och kläder. Kulturkännedom: Österrike och Schweiz.
Strukturer: preteritum av sein och haben, perfekt, bisatser och dativ.

Franska åk 8 och åk 9

Mål Att lära dig grunderna i det franska språket samt att kunna använda fraser och uttryck i enkla, vardagliga situationer. Målet är också att väcka ditt intresse för den franska kulturen och få dig att bli medveten om den övriga franskspråkiga världen (la Francophonie). Ett mera långsiktigt mål är att du genom att lära dig ett romanskt språk kan bli intresserad av, och ha lättare att senare i livet lära dig eller förstå andra språk från samma språkfamilj; såsom spanska eller italienska.

Franska åk 8

- Innehåll Hälsnings- och artighetsfraser, berätta om dig själv, ditt hem och andra, reagera på frågor och tilltal, beställa på restaurang, fransk matkultur, biljettköp och väderlek. Muntliga uppgifter ligger i fokus.
- Strukturer Artiklar, adjektiv, genitiv, prepositioner, personliga och possessiva pronomen, de vanligaste verbens böjning i presens, räkneord

Franska åk 9

- Innehåll Repetition från åk 8, fritid och studiemiljö, diverse umgängessituationer, Paris sevärdheter, resevokabulär, vägbeskrivning, kläduppköp, att uttrycka åsikter. Muntliga uppgifter ligger i fokus.
- Strukturer Räkneord och ordningstal, verbböjning i presens, att kunna säga vad du kommer från att göra, vad du gör just nu och vad du ämnar göra härnäst, introduktion till perfekt i slutet av kursen.

Spanska åk 8 och åk 9

Bedömningen i spanska baserar sig på innehållet, målet för undervisningen samt de i den nationella läroplanen uppställda språkfärdighetsnivåerna.

Spanska, åk 8

- Innehåll Vardagsuttryck. Att kunna berätta om sig själv för andra ungdomar, småprata och t.ex. gå på café, gå i klädaffärer. Verb i presens och futurum, substantiv och adjektiv.

Spanska, åk 9

- Innehåll Kulturkännedom. Att tala om resor, länder, artister, skola, hobby, mm. Göra och förstå vägbeskrivningar. Verbböjning i perfekt, gerundium och förfluten tid.

Ung företagsamhet åk 8 och åk 9

Ung företagsamhet åk 8:

- Mål Kursen stöder de unga i att stärka sin självkännedom och ger dem beredskap att söka jobb samt att ha kontroll över sin ekonomi. Programmet är en helhet som stöder glädjen med att lära sig och att kunna kombinera olika inlärd färdigheter i situationer i vardagen.

Metoder Kursen baserar sig på metoder som är aktiverande, elevcentrerade och bygger på att man lär sig av andra elever, och grundar sig i problemlösning.

Ung företagsamhet åk 9:

Mål Målet med programmet UF Ett år som företagare är att lära sig arbetslivsfärdigheter och en företagsam inställning och ett företagsamt verksamhets sätt redan under studietiden.

Metoder I Kursen grundar man för ett läsår ett miniföretag (UF-företag) som fungerar med riktiga pengar. Eleverna går under läsåret igenom alla företagets skeden från att grunda det till att avsluta verksamheten.

Valfri huslig ekonomi åk 8 och åk 9

Mål I huslig ekonomi utvecklar eleven sin vardagskompetens på ett mångsidigt sätt. I undervisningen betonas det praktiska, men även teoripass samt skriftliga inlämningsarbeten ingår.

Undervisningen strävar till att fördjupa intresset för huslig ekonomi genom att

- genom praktisk matlagning och bakning övar vi på att använda ändamålsenliga och trygga arbetsmetoder samt hygien
- träna basfärdigheter som behövs för att sköta det egna hemmet
- bli klimatmedveten i köket och i hemmet
- reflektera över hemmets behov och resurser
- få färdigheter för att kunna handla som en medveten konsument
- bli medveten om den finländska matkulturen
- få en inblick i internationell matkultur och mångkulturalism
- söka och utnyttja information inom huslig ekonomi
- förstå betydelsen av goda seder, vett och etikett

Huslig ekonomi åk 8

Innehåll teori och praktiskt arbete

- repetition och fördjupning av basfärdigheter och –kunskaper från åk 7
- övning i självständigt arbete, tidshantering och ansvar
- säsongsmatlagning
- vardagsmat och bakning
- finländsk matkultur
- nordisk matkultur
- specialdieter

Huslig ekonomi åk 9

Innehåll teori och praktiskt arbete

- fördjupa sig i trygga arbetsmetoder samt hygien genom praktiskt arbete
- fördjupning i självständigt arbete, tidshantering och ansvar
- klimatsmart vardagsmat
- internationell matkultur
- konsumentkunskap
- hållbar livsstil

Valfri Metallslöjd

Mål Eleven får fördjupa sitt kunnande om tekniker, verktyg och material inom metallarbete. Eleven får lära sig om olika metaller, deras bearbetning, egenskaper och användningsområden. Därtill ges möjligheter att utforska övriga tekniker och arbetssätt som intresserar. Målet är att eleven ska lära sig att uppskatta noggrannheten och tålamodet som krävs för ett välgjort arbete. Kraven är högre än vid grundkursen på 7:an och det förväntas att eleverna också har ett genuint eget intresse för att lära sig mera inom metallslöjd och att de engagerar sig.

Innehåll

- Repetition av maskin- material- och verktygslära
- Arbetarskydd
- Teknisk ritning och planering
- Motorlära, elektronikens grunder (teori)
- Reparationsarbeten hemma samt enkla maskinreparationer
- Olika former av heta arbeten:
- De olika typerna av svetsning, deras för- och nackdelar samt användningsområden (gas, Mig-, Tig-, båg-och punktsvetsning)
- Smide
- Metallsvarvning, borring, gängning
- Kantböckning, valsning, rörböjning
- Avkapning
- Prov i verktygs-, maskin och materiallära
- Kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbetsområden. En del av kursens innehåll går således igenom gemensamt, en del enskilt med varje elev.
- Innehållet formas delvis av eleverna själva utgående från deras egna intressen.
- Hela slöjdprocessen dokumenteras från början till slut så alla skeden synliggörs. Detta innefattar idé, skiss, beskrivning av arbetsprocess, tillverkande och färdigställande av slöjdprodukten och till sist egen
- utvärdering av helheten. Dokumentationen görs med hjälp av bilder, ritningar
- samt beskrivande text och sparas i en personlig elektronisk slöjdmapp.

Valfri textilslöjd åk 8 och åk 9

Mål Målet för undervisningen i textilslöjd är framför allt att hos eleven väcka ett livslångt intresse för allt som har med hantverk att göra. Under kurserna fördjupas elevens kunskaper inom området och eleven ges i mån av möjlighet tillfälle att jobba med material och tekniker som intresserar. Kursen omfattar två veckotimmar.

Innehåll

- Kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbeten
- innehållet formas utgående från elevernas egna intressen
- eleven får bekanta sig med olika former av planering och planeringsprocesser och tillämpa dem för det egna arbetet
- de tekniker och arbeten som utförs under kursen kan kombineras med arbeten som planeras i den tekniska slöjden
- slöjdprocessen dokumenteras i form av arbetsbeskrivningar, beskrivning av arbetsprocessen och egen utvärdering. Dokumentationen görs elektroniskt eller i pappersform med hjälp av fotografier, ritningar, text med mera, beroende på vad som är ändamålsenligt för uppgiften

Valfri gymnastik åk 8 och åk 9

Mål Eleven får fördjupade kunskaper i de delområden som ingår i gymnastik. Genom att spela olika bollspel och preferensspel främjas elevens fysiska färdigheter, elevens respekt för andra och elevens förmåga att ta ansvar. Undervisningen ska ha utgångspunkt i rörelseglädje och stödja elevens förmåga att ta ansvar och hänsyn till andra elever, dess likheter och olikheter.

Innehåll

- spelövningar, preferensspel och bollspel
- racketsporter
- issporter

Valfri bildkonst åk 8 och åk 9

Mål En fördjupande kurs för dig som vill utveckla dina kunskaper i bl.a. teckning, måleri, skuggning och perspektivlära. Här kan du jobba med ett eget projekt, fortsätta på en uppgift eller finslipa den visuella biten i något inlämningsarbete. Du kanske jobbar på någonting där typsnitt och färger kräver lite mera eftertanke eller vill fördjupa dina kunskaper i att teckna med blyertspenna, eller prova på olika tekniker att måla eller prova på något helt nytt?

Innehåll I kursen ingår några gemensamma inslag med olika tekniker. I övrigt lägger du själv upp ditt program. Det är möjligt att använda olika material och program på datorerna. Du får också hjälp och handledning. I mån av möjlighet har vi gemensam genomgång av arbeten.

VALFRIA ÄMNEN, KORTKURS, ÅK 8

Kompisutbildning, kortkurs åk 8 eller åk 9

En kompiselev är en elev som är intresserad av andra i sin skolomgivning. En kompiselev stöder andra elever, delar med sig av sina erfarenheter, försöker skapa en bra stämning i skolan och förebygger utanförskap. Detta gör vi bland annat genom att ordna olika evenemang, maskerader och tävlingar i skolan. Allt för att skapa en välkomnande miljö och bra "fiilis" i skolan. Alla ska få känna sig trygga och må bra i Lypa.

Vi jobbar aktivt för att förbättra vår omgivning och kan delta i olika samhälleliga aktiviteter. Kompiselevsverksamheten bygger på att vi via kompisstöd skapar gemenskap bland eleverna och ger möjlighet till en trygg skolmiljö där alla får vara delaktiga och ges en möjlighet att påverka. Forskning har visat att kompiselevsverksamhet förebygger utanförskap. Kursen omfattar en veckotimme. Den som vill bli kompiselev ska förstå att det innebär ett visst ansvar i skolgemenskapen och samtidigt medför vissa krav på bland annat förmåga till samarbete, socialt ansvar och initiativtagande.

Mål Efter genomgången kurs har eleven kunskap om mobbningsförebyggande arbete, gruppdynamik, ledarskap samt hur evenemang planeras och genomförs. På skolnivå har vi en bra stämning med elevengagemang, elevdemokrati och en känsla av gemenskap.

Innehåll

- förebyggande av mobbning i teori och praktik
- planering och utförande av olika evenemang under läsåret
- ta emot de nya eleverna och se till att alla kommer in i skolmiljön
- introduktion till gruppdynamik, vi lär oss övningar och att genomföra dem i grupper
- kompiseleverna får vänklasser i skolan som de kan ordna evenemang för
- Folkhälsans nationella vänelevsutbildning

Hur blir jag kompiselev?

Alla elever är välkomna att välja denna kurs. Som kompiselev har det ingen betydelse vilket kön du har, hurdana betyg du har, om du är blyg eller utåtriktad, vilka hobbyer du har osv. Det viktiga är att du förstår målen med verksamheten och förbinder dig att jobba för att göra Lypa till världens bästa skola – för alla elever.

Etologi (djurens beteende), kortkurs, åk 8

Mål Att öka intresset för och fördjupa kunskaperna om olika djurarter.

Innehåll

- att bekanta sig med forskning kring djurens beteende
- djurens språk och signaler, instinkthandlingar
- inläring hos djur
- samhällsstrukturer i exempelvis en myrstack
- människans relation till sina husdjur
- "människans etologi"

Arbetsmetoder: föreläsningar, individuella och grupparbeten, i mån av möjlighet gästföreläsare.

Tecken som stöd, åk 8

Mål Kom och lär dig grunderna i tecken som stöd! Målet för undervisningen är att du kan använda dig av tecken samtidigt som du pratar i vardagliga situationer. Målet med kursen är också att väcka ditt intresse för det finlandssvenska teckenspråket och den teckenspråkiga kulturen. Under kursen övar vi oss i att kommunicera med stödtecken genom olika övningar. Du har nytta av att kunna stödtecken ifall du funderar på att i framtiden jobba till exempel med barn eller inom vården.

Innehåll

handalfabetet, siffror, färger, mat, familjen, djur, högtider, kläder, viktiga verb och andra tecken som används i vardagliga situationer

Textilslöjd, kortkurs, åk 8

Mål Målet för undervisningen i textilslöjd är framför allt att hos eleven väcka ett livslångt intresse för allt som har med hantverk att göra. Under kurserna fördjupas elevens kunskaper inom området och eleven ges i mån av möjlighet tillfälle att jobba med material och tekniker som intresserar.

Innehåll

- kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbeten. Innehållet formas delvis utgående från elevernas egna intressen
- textillära samt klädvård berörs i samband med arbetsområden kring hemmets textilier och kläder
- slöjdprocessen dokumenteras i form av arbetsbeskrivningar, beskrivning av arbetsprocessen och egen utvärdering.

Fritt skapande bildkonst, kortkurs åk 8

- Mål** Tänk dig att Regnbågen är din ateljé. Här kan du jobba med ett eget projekt, fortsätta på en uppgift eller finslipa den visuella biten i något inlämningsarbete. Du kanske jobbar på någonting där typsnitt och färger kräver lite mera eftertanke?
- Innehåll** I kursen ingår några gemensamma inslag med olika tekniker. I övrigt lägger du själv upp ditt program. Det är möjligt att använda olika material och program på datorerna. Du får också hjälp och handledning. I mån av möjlighet har vi gemensam genomgång av arbeten.

Huslig ekonomi: Medvetna mellanmål och vardagsrätter, kortkurs åk 8

- Mål** Vi övar praktiskt arbete i köket och tillreder snabba vardagsrätter och mellanmål. Kursen betonar hållbarhet och medvetna val som konsument.
- Innehåll** Vi utnyttjar rester och undersöker vad en hållbar livsstil innebär. Kursen innehåller både praktiska och teoretiska övningar och uppgifter.

Gymnastik: Bollspel och styrka (inomhus), kortkurs, åk 8

- Mål** Eleven får fördjupade kunskaper i tekniker och spelregler, taktik vid bollspel inomhus och ute. Bollgrenar med betoning på spel och lekar. Även styrketräning, enkla redskapsövningar och kroppsviktsträning och stretchning, kroppsvård ingår i kursen.
- Innehåll**
- spelövningar och bollspel
  - racketsporter
  - issporter
  - kroppskontrollövningar och styrka

VALFRIA ÄMNEN, KORTKURS ÅK 9

Kompisutbildning, kortkurs åk 8 eller åk 9

En kompiselev är en elev som är intresserad av andra i sin skolomgivning. En kompiselev stöder andra elever, delar med sig av sina erfarenheter, försöker skapa en bra stämning i skolan och förebygger utanförskap. Detta gör vi bland annat genom att ordna olika evenemang, maskerader och tävlingar i skolan. Allt för att skapa en välkomnande miljö och bra "fillis" i skolan. Alla ska få känna sig trygga och må bra i Lypa.

Vi jobbar aktivt för att förbättra vår omgivning och kan delta i olika samhällliga aktiviteter. Kompiselevsverksamheten bygger på att vi via kompisstöd skapar gemenskap bland eleverna och ger möjlighet till en trygg skolmiljö där alla får vara delaktiga och ges en möjlighet att påverka. Forskning har visat att kompiselevsverksamhet förebygger utanförskap. Kursen omfattar en veckotimme. Den som vill bli kompiselev ska förstå att det innebär ett visst ansvar i skolgemenskapen och samtidigt medför vissa krav på bland annat förmåga till samarbete, socialt ansvar och initiativtagande.

Mål Efter genomgången kurs har eleven kunskap om mobbningsförebyggande arbete, gruppdynamik, ledarskap samt hur evenemang planeras och genomförs. På skolnivå har vi en bra stämning med elevengagemang, elevdemokrati och en känsla av gemenskap.

Innehåll

- förebyggande av mobbning i teori och praktik
- planering och utförande av olika evenemang under läsåret
- ta emot de nya eleverna och se till att alla kommer in i skolmiljön
- introduktion till gruppdynamik, vi lär oss övningar och att genomföra dem i grupper
- kompiseleverna får vänklasser i skolan som de kan ordna evenemang för
- Folkhälsans nationella vänelevsutbildning

Hur blir jag kompiselev?

Alla elever är välkomna att välja denna kurs. Som kompiselev har det ingen betydelse vilket kön du har, hurdana betyg du har, om du är blyg eller utåtriktad, vilka hobbyer du har osv. Det viktiga är att du förstår målen med verksamheten och förbinder dig att jobba för att göra Lypa till världens bästa skola – för alla elever.

UppTek, kortkurs åk 9

Mål

- I UppTek bekantar vi oss med olika delar av kemi och fysik som vi inte annars jobbar med.
- Innehåll
- brottslabb där vi lär oss ta fingeravtryck och analysera blodprov och DNA samt analysera fibrer i mikroskop
- vi bekantar oss med hur man påvisar något virus
- vi odlar bakterier
- vi lär oss om hur man kan programmera elektronik (led-lampor och Arduino)
- vi bekantar oss med fysik i praktiken och gör studiebesök i mån av möjlighet
- vi skriver ett par arbetsbeskrivningar på labben.

Creative English, kortkurs åk 9

Mål

In Creative English you get to practice your English through games and other exercises both indoors and outdoors. We use digital tools and if we get the chance we communicate with students in another country. In this course you seldom get any homework. So come along and be prepared to use your language skills!

Jorden runt, kortkurs åk 9

Mål:

Kom och bekanta dig med olika kulturer. Målet för undervisningen är att du får kunskap om hur människor lever, agerar och kommunicerar på olika håll i världen. Med kunskap följer kulturell kompetens, fördomsfrihet och respekt för det som är annorlunda.

Tycker du att främmande kulturer är spännande? Skulle du vilja lära dig mera om olika seder och bruk i världen? I den här kursen får du bekanta dig med gamla och nya traditioner i olika kulturer, du får testa på spännande råvaror, bekanta dig med musik och film och kolla in mode på olika håll i världen.

Kursen gör också studiebesök till platser i Borgå där man kan träffa representanter för de här kulturerna IRL.

Innehåll:

- Kulturella skillnader och den egna kulturen
- Religioner och trosuppfattningar
- Kommunikation, hur man hälsar och tackar
- Kroppsspråk
- Sätt att klä sig
- Populärkultur

- Matkultur

Träslöjd, kortkurs åk 9

Mål En kurs för dig som har mycket egna idéer och tycker om att hitta på egna kreativa lösningar på problem. Utöver produkternas funktion läggs också fokus på formgivningen och designvalet. Eleven får fördjupa sig inom material, tekniker och verktyg inom träbearbetning. Genom aktivt arbete med händerna får eleven utveckla sitt tredimensionella tänkande och rumsuppfattning. Eftersom eleverna ges mycket frihet och möjlighet till personliga val gällande slöjdprodukterna innebär detta också ett större personligt ansvar. Det förväntas att eleverna också har ett genuint eget intresse för att lära sig mera inom träslöjd och att de engagerar sig.

Innehåll

- Kursen innehåller både obligatoriska och valbara tekniker och arbetsområden. En del av kursens innehåll går således igenom gemensamt, en del enskilt med varje elev.
- Innehållet formas delvis av eleverna själva utgående från deras egna intressen.
- Hela slöjdprocessen dokumenteras från början till slut så alla skeden synliggörs. Detta innefattar idé, skiss, beskrivning av arbetsprocess, tillverkande och färdigställande av slöjdprodukten och till sist egen utvärdering av helheten. Dokumentationen görs med hjälp av bilder, ritningar samt beskrivande text och sparas i en personlig elektronisk slöjdmapp

Fritt skapande bildkonst, kortkurs åk 9

Mål Tänk dig att Regnbågen är din ateljé. Här kan du jobba med ett eget projekt, fortsätta på en uppgift eller finslipa den visuella biten i något inlämningsarbete. Du kanske jobbar på någonting där typsnitt och färger kräver lite mera eftertanke?

Innehåll I kursen ingår några gemensamma inslag med olika tekniker. I övrigt lägger du själv upp ditt program. Det är möjligt att använda olika material och program på datorerna. Du får också hjälp och handledning. I mån av möjlighet har vi gemensam genomgång av arbeten.

Huslig ekonomi: Flytta hemifrån, kortkurs åk 9

Mål Huslig ekonomi. En kurs där du får utveckla din vardagskompetens och öva dig i de färdigheter som behövs för att självständigt klara av din framtida vardag.

Innehåll Kursen är både teoretisk och praktisk. Vi behandlar eller övar:

- basfärdigheter i matlagning och bakning
- rengöring av ett hem
- praktiska arrangemang kring att börja studera och flytta hemifrån

- kläd- och textilvård
- små underhållsarbeten i hemmet
- budgetering och den egna ekonomin
- planering av vad som behövs i ett eget hem
- konsumtionsvanor och konsumtionens påverkan på miljön

Gymnastik: Spela och träna (utomhus), kortkurs åk 9

Mål

- Eleven motionerar och tränar på egen nivå och under handledning.
- Eleven tränar utomhus i alla väder, får frisk luft och ökad energinivå.
- Eleven motionerar och tränar individuellt, parvis eller i mindre grupper.
- Eleven använder digitala hjälpmedel (telefon, sportappar), bekväma träningskläder och joggingskor.

Innehåll

- Bollspel, lagspel och individuella grenar. Eleverna delaktiga i val av idrottsformer och spel
- Muskelövningar (utegym)
- Löpning, joggingturer, intervaller, backträning, motionstrappor
- Promenad, Stavgång
- Stretching, Rörlighetsövning